

การกำหนดนโยบายการจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทย

ไปยังตลาดข้อตกลง ระหว่างปี พ.ศ. 2522 - 2532

นางสาวปิยะวรรณ ยวนิมิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-821-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016310

I10308106

THE POLICY MAKING OF EXPORT QUOTA ALLOCATION OF THAI MULTI-FIBER

TEXTILES TO AGREEMENT MARKETS DURING 1979 - 1989 A.D.

MISS. PIYAWAN YUWANIMI

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS

DEPARTMENT OF PUBLIC ADMINISTRATION

GRADUATE SCHOOL

CHULALONGKORN UNIVERSITY

1989

ISBN 974-577-821-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การกำหนดนโยบายการจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทย

ไปยังตลาดข้อตกลง ระหว่างปี พ.ศ.2522 - 2532

โดย นางสาวปิยะวรรณ ยานิมิ

ภาควิชา รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พิทยา บวรวัฒนา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น

ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... *[Signature]* คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *[Signature]* ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยสิทธิ์ เจริญมีประเสริฐ)

..... *[Signature]* อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พิทยา บวรวัฒนา)

..... *[Signature]* กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์)

..... *[Signature]* กรรมการ
(อาจารย์ดำรงค วัฒนา)

ปิยะวรรณ บุญนิมิ : การกำหนดนโยบายการจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทยไปยังตลาดข้อตกลงระหว่างปี พ.ศ.2522 - 2532 (THE POLICY MAKING OF EXPORT QUOTA ALLOCATION OF THAI MULTI-FIBER TEXTILES TO AGREEMENT MARKETS DURING 1979 - 1989 A.D.) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พิทยา บวรวัฒนา, 220 หน้า.
ISBN 974-577-821-4

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวแสดงนโยบายที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายการจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทยไปยังตลาดข้อตกลงระหว่างปี พ.ศ.2522 - 2532 และอิทธิพลของตัวแสดงนโยบายแต่ละกลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแสดงนโยบายที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายมี 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มการเมือง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์และพรรคการเมือง (2) กลุ่มข้าราชการประจำ ได้แก่ ข้าราชการประจำกรมการค้าต่างประเทศ (3) กลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ กลุ่มผลประโยชน์ภายในประเทศ และกลุ่มผลประโยชน์ต่างประเทศ (4) กลุ่มทางสังคม ได้แก่ ประชาชน สื่อมวลชน และนักวิชาการ

อิทธิพลของตัวแสดงนโยบายแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลาโดยกลุ่มข้าราชการประจำจะเข้ามามีอิทธิพลมากที่สุดในยุคแรก (ปี 2522 - ปี 2527) สำหรับกลุ่มการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่างประเทศจะเป็นกลุ่มที่เข้ามามีอิทธิพลมากในยุคกลาง (ปี 2528- ปี 2529) และในยุคปัจจุบัน (ปี 2530 - ปี 2532) ปรากฏว่ากลุ่มตัวแสดงนโยบายทั้ง 4 กลุ่ม มีระดับการเข้ามามีอิทธิพลอยู่ในระดับที่เท่าเทียมกัน

ปัจจัยที่ทำให้อิทธิพลของตัวแสดงนโยบายแต่ละกลุ่มแตกต่างกันก็คือ (1) ความรอบรู้ในข้อมูลข่าวสาร (2) บทบาทของผู้นำกลุ่ม และ (3) ความต่อเนื่องของตัวแสดงนโยบายในกระบวนการกำหนดนโยบาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา รัฐประศาสนศาสตร์
สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา ๒๕๓๒

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

PIYAWAN YUWANIMI : THE POLICY MAKING OF EXPORT QUOTA ALLOCATION OF THAI MULTI-FIBER TEXTILES TO AGREEMENT MARKETS DURING 1979-1989 A.D.
 THESIS ADVISOR : ASSOC PROF DR. BIDHYA BOONWATHANA. 220 pp.

This research identifies critical policy actors involved in the policy making of export quota allocation of thai multi-fiber textiles to agreement markets during 1979-1989 A.D. and to determine the influence of each policy actors.

It was found that there are four groups of policy actors : (1) The political group includes the minister of commerce and political parties; (2) The civil servant group comprises of government officials of foreign trade department ; (3) The economic interest groups consists of local interest groups, and foreign interest groups and (4) The social group includes the public mass media and academicians.

The influence of each policy actors varies during different periods. The civil servant group is the most influential group during the first period (1979-1984). The political group and the foreign interest groups are found to be the most influential group during the second period (1985-1986) ; however, during the period of 1987-1989 A.D; there four policy actors are found to be equally influential

Factors which determine the different levels of influence of policy actors are; (1) Sufficient knowledge of information (2) The role of the group leader (3) The continuation of policy actors in policy making process.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา วิชาประวัติศาสตร์
 สาขาวิชา วิชาประวัติศาสตร์
 ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต *Verand epak*
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Bidhya*
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาช่วย

กิตติกรรมประกาศ

นอกเหนือจากความตั้งใจจริงของผู้ศึกษาแล้ว วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลง
ได้ก็ด้วยความกรุณาจากท่านอาจารย์พิทยา บวรวัฒนา ที่ได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและ
ควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ รวมทั้งอาจารย์ทุกท่านที่ได้สั่งสอนและให้ความรู้
ทางวิชาการต่าง ๆ และความกรุณาจากผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการ
ให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก ผู้ศึกษาขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และนอกจากนั้นแล้วผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการศึกษาในครั้งนี้ด้วย

ผู้ศึกษาขอมอบความดีและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แก่
คุณพ่อ คุณแม่ ผู้เป็นห่วงใยของผู้ศึกษา และหากมีข้อบกพร่องประการใด ในการศึกษา
ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้เพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูปภาพและแผนภาพ	จ
บทที่ 1 บทนำ	
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
- ผลประโยชน์ที่จะได้จากการศึกษา	7
- ขอบเขตการศึกษา	8
- นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 ทฤษฎีและแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา	
- แนวความคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ	
1. ความหมายของนโยบายสาธารณะ	9
2. ประเภทของนโยบายสาธารณะ	11
3. รูปแบบการกำหนดนโยบายสาธารณะ	14
- แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์	
1. ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์	20
2. ประเภทของกลุ่มผลประโยชน์	21
3. กลุ่มผลประโยชน์ในประเทศไทย	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
- สัมภาษณ์	29
- ประชากร	29
- เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	30
- วิธีการสร้างเครื่องมือ	31
- การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	37
- การวิเคราะห์ข้อมูล	37

บทที่ 4	ประวัติความเป็นมาของการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทย	
	- สถานการณ์การส่งออกสินค้าสิ่งทอไทย	38
	- ตลาดส่งออกสินค้าสิ่งทอของไทยและประเทศคู่แข่ง	48
	- มาตรการในการจำกัดการนำเข้าสิ่งทอที่มีผลกระทบต่อสินค้าสิ่งทอของไทย	50
บทที่ 5	ตัวแสดงนโยบายการจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทยไปยังตลาดข้อตกลง	
	- กลุ่มการเมือง	54
	- กลุ่มข้าราชการประจำ	56
	- กลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ	58
	- กลุ่มทางสังคม	90
บทที่ 6	กลไกของนโยบายการจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทยไปตลาดข้อตกลง	
	- ข้อตกลงการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ	92
	- ข้อตกลงทวิภาคีการค้าสิ่งทอระหว่างไทยกับประเทศในตลาดข้อตกลง	100
บทที่ 7	วิวัฒนาการและสาระสำคัญของนโยบายการจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทยไปยังตลาดข้อตกลงระหว่างปี 2522-ปี 2532	
	- ระเบียบการจัดสรรโควตาการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป	113
	- ระเบียบการจัดสรรโควตาการส่งออกด้ายและผ้าผืน	129
บทที่ 8	ตัวแสดงนโยบายกับนโยบายการจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทยไปยังตลาดข้อตกลงระหว่างปี 2522-ปี 2532	
	- การเข้าไปมีอิทธิพลของตัวแสดงนโยบายต่อการดำเนินนโยบายการจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทยไปยังตลาดข้อตกลง	

	1. ยุคแรก : ยุคแห่งความเป็นระเบียบ	142
	(ระหว่างปี 2522-ปี 2527)	
	2. ยุคกลาง : ยุคแห่งความสับสน	147
	(ระหว่างปี 2528-ปี 2529)	
	3. ยุคปัจจุบัน : ยุคแห่งความร่วมมือกัน	170
	(ระหว่างปี 2530-ปี 2532)	
	- นโยบายการจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทยไปยังตลาด ช็อคกลางในปัจจุบัน	
	1. ขั้นตอนการส่งออกสินค้าสิ่งทอ ไทยไปยังตลาดช็อคกลาง	176
	2. หลักเกณฑ์การจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทย ไปยังตลาดช็อคกลางในปัจจุบัน	179
	3. ข้อเสนอแนะ	184
บทที่ 9	สรุปผลการศึกษา	187
บรรณานุกรม	197
ภาคผนวก	204
ประวัติผู้ศึกษา	220

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	มูลค่าเพิ่มทั้งหมดของอุตสาหกรรมสิ่งทอและสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มของหมวดอุตสาหกรรมสิ่งทอต่อมูลค่าเพิ่มทั้งหมดของหมวดอุตสาหกรรมระหว่างปี 2521-2531	3
3.1	แบบสัมภาษณ์	32
4.1	ผลการค้าสิ่งทอไทยระหว่างปี 2515-2531	39
4.2	สรุปสถานการณ์สิ่งทอไทยปี 2522-2532	40
4.3	สัดส่วนการส่งออกสินค้าสิ่งทอไปยังตลาดช็อคกลางและตลาดนอกช็อคกลางระหว่างปี 2527-2531	49
4.4	สัดส่วนการเปรียบเทียบในด้านต่าง ๆ ของอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยและประเทศคู่แข่ง	50
5.1	การเปลี่ยนรัฐมนตรีว่าการและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ระหว่างปี 2522-ปี 2532	55
5.2	สัดส่วนการลงทุนของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย	84
6.1	สรุปสาระสำคัญของข้อตกลงการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ ตั้งแต่ปี 2504-ปัจจุบัน	96
7.1	สรุปสาระสำคัญของระเบียบการจัดสรรโควตาหลักที่บังคับใช้ในปัจจุบัน	137
7.2	สรุปสาระสำคัญของระเบียบการจัดสรรโควตากลางที่บังคับใช้ในปัจจุบัน	139
8.1	ระดับการเข้ามามีอิทธิพลของตัวแทนนโยบายแต่ละกลุ่มในแต่ละช่วงเวลา	175

สารบัญรูปภาพและแผนภาพ

รูปภาพที่	หน้า
1.1	มูลค่าสินค้าออกที่สำคัญ ระหว่างปี 2527-ปี 2531 2
แผนภาพที่	
2.1	ตัวแบบทฤษฎีกลุ่ม 16
2.2	ตัวแบบระบบ 18
2.3	การจัดแบ่งประเภทของกลุ่มผลประโยชน์ 22
5.1	การจัดแบ่งโครงสร้างหน่วยงานและอัตรากำลัง กองการค้าสิ่งหอ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ 57
5.2	กลุ่มอิทธิพลในวงการค้าสิ่งหอไทยและสายสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม 82
8.1	แสดงขั้นตอนการส่งออกสินค้าสิ่งหอ ในรายการที่มีการควบคุม โควต้าไปยังตลาดข้อตกลง 178
9.1	ขอบเขตในการกำหนดนโยบายการจัดสรรโควตาการส่งออก สินค้าสิ่งหอไทย ไปยังตลาดข้อตกลง 189
9.2	รูปแบบของตัวแสดงนโยบายที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งหอไทย ไปยังตลาดข้อตกลง ระหว่างปี 2522-ปี 2532 193

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย